

BIATORBÁGY

VÁROS POLGÁRMESTERE

2051 Biatorbágy, Baross Gábor utca 2/a. • Telefon: 06 23 310-174/144

Fax: 06 23 310-135 • E-mail: polgarmester@biatorbagy.hu • www.biatorbagy.hu

TÁJÉKOZTATÓ

A lisztérzékenység (coeliakia) szűrésről

Biatorbágy Város Önkormányzat Képviselő-testületének Egészségügyi és Szociális Bizottsága 2012. június 11. napján tartott ülésén döntött a 2006. és 2007. évben született gyermekek lisztérzékenység szűrésének – Egészséges Biatorbágyért Program költségvetési keretéből történő – támogatásáról.

A Cödimed Kft-vel 2012. szeptember 6. napján megkötött megbízási szerződés alapján a biatorbágyi óvodába járó gyermekeknél megtörtént a szűrővizsgálat.

A szűrővizsgálatot a fent megjelölt – két – korosztályba tartozó 295 gyermekből, 265 gyermek törvényes képviselője kérelmezte, mely az érintett gyermekek 89,8 %-át jelenti. A vizsgálatot végzők tájékoztatása szerint ez jóval meghaladja az országosan tapasztalható részvételi arányt.

Az első szűrésekre 2012. október 9-10. napján került sor, a pótszűrés pedig 2012. október 26. napján zajlott le, melyek során 253 gyermek szűrése történt meg. A 12 hiányzó gyermek szűréséhez szükséges tesztek – szállítólevéllel – Száray Eszter doktornőnek átadásra kerültek. Tíz gyermek szűrése megtörtént (valamennyi negatív eredményt hozott.), míg két gyermek törvényes képviselője mégsem élt a szűrés lehetőségével. Mindezek alapján a tényleges részvételi arány 89,2 %.

Az elvégzett szűrővizsgálatok során 6 kisgyermeknél állapították meg a betegség jelenlétét, akiket – tanácsokkal ellátva – további vizsgálatokra irányítottak. Az egyik érintett kisgyermek édesanyjának elmondása szerint, a kórházban már várták őket, az orvosokat előre tájékoztatták a biatorbágyi gyermekek vizsgálatának szükségességéről.

A korcsoportos bontást tekintve, a beiskolázás előtt álló gyermekek esetében a betegség előfordulási aránya 1:19, amely az országos adatokhoz viszonyítva nagyobb előfordulási gyakoriságot mutat.

A szűrést végző egészségügyi szakemberek a tájékoztató átadásakor elmondták, hogy a szűrés megszervezését és lebonyolítását illetően példaértékű szervezettséget és precizitást tapasztaltak az óvodák részéről.

Az összesen 263 gyermek szűrésének költsége 657.500 Ft + 5% ÁFA, mely az Egészséges Biatorbágyért Program költségvetési keretéből kerül kifizetésre.

Kérem a Tisztelt Bizottságot, hogy foglaljon állást a kérdésben.

Biatorbágy, 2012. november 13.

Tarjáni István s.k.
polgármester

Melléklet: tájékoztató

Összeállította: dr. Pessek Szilvia egészségügyi és kistérségi referens

Felelős: Dr. Révész Zoltán aljegyző, Szervezési Osztály vezetője

Lisztérzékenység szűrés 2012. Biatorbágy

A coeliakia, magyarul (és kissé helytelenül) lisztérzékenység, genetikailag meghatározott immunbetegség. Az emberek érintett csoportjánál a kalászos gabonafélék (búza, árpa, rozs) fogyasztása autoimmune betegséget provokál, gyakran emésztőszervi, más esetekben egyéb szervi tünetekkel. A betegség kiváltásáért a gabonákban lévő gluten és annak gliadin alkotórésze felelős. A gliadin hatására a coeliakiás emberek immunrendszere a szervezet saját fehérjéi, többek között a szöveti (2-es típusú) transzglutamináz enzim ellen termel ellenanyagokat. A betegség gyakori, az európai népességben körülbelül minden századik embert érint.

A coeliakia prevalenciája és a betegség megjelenésének időpontja drámaian megváltozott az elmúlt 20-30 évben. Korábban többnyire gyermekkori betegségnek tartották, a diagnosztizált gyermekek többsége 2 évnél fiatalabb volt; jelenlegi ismereteink szerint - mely a megbízható szerológiai módszerek eredményein alapszik - a coeliakia bármely életkorban jelentkezhet.

A coeliakia hazai prevalenciáját *Korponay-Szabó és mtsai* vizsgálták gyermekek, illetve a coeliakiás gyermekek családja körében. Az általuk kidolgozott többlépcsős szűrési rendszerrel - melynek segítségével az IgA-hiányos coeliakiás betegeket is felismerték - a vizsgált 427 (3-6 éves) gyermeknél 1:85 arányú prevalenciát állapítottak meg. Ismert coeliakiás betegek családjait vizsgálva az elsőfokú rokonok 8,5%-ában diagnosztizáltak coeliakiát: a betegség szignifikánsan gyakrabban fordult elő a testvérek és az utódok körében, mint a szülőkben.

Coeliakiás betegek vékonybél-nyálkahártyáján már egy órával gliadintartalmú táplálék fogyasztása után specifikus elváltozások észlelhetők.

A gliadin által kiváltott immunreakció hatására a vékonybél szerkezete átépül, a vékonybélbolyhok magassága csökken, a felszín simává válik (boholyatrophia), felszívódási zavar alakul ki. A fentiekben vázolt nyálkahártya-károsodás a felszívódás drasztikus romlásához, és végül fordított irányú transzportoz, azaz secretióhoz vezet. A "tight-junction"-struktúrák sérülése a szerves molekulák, továbbá a víz és az elektrolitok elvesztését eredményezi. A coeliakia klasszikus vezető tünetei ezért a nagytömegű, laza konzisztenciájú, nagy zsírtartalmú széklet és következményes anaemia, gyengeség, fáradékonyság vagy állandó fáradtság érzése, fogyás, meteorismus, vérzékenység, enterogen oedema, a

kalcium-anyagcsere zavara, tetaniform-görcsök, gyermekkorban a növekedés elmaradása, alacsony termet.

A felnőttkori coeliakiás betegek túlnyomó többsége - ellentétben a gyermekgyógyászati esetekkel - nem alultáplált, sőt gyakori a túlsúlyos beteg.

A vékonybél-biopszia (szövetten) és az antiendomysialis antitest (EmA, vérvizsgálat)-vizsgálat széles körű elterjedése óta egyre többet tudunk meg a coeliakia ezerarcú természetéről, ezáltal a korábban diagnosztizálatlan esetek is felismerésre kerülnek. A szövetten és az EmA-vizsgálat prediktív értéke közel megegyezik, a két módszert mégis célszerű együttesen alkalmazni, mert így minimálisra csökkenthető a felismerés alól "kibújó" esetek száma.

2. táblázat: A coeliakia jellemző tünetei (*Parnell* után módosítva)

Hasmenés
Steatorrhoea
Meteorismus
Nausea/vomitus
Ismétlődő hasi fájdalom
Fogyás (anorexia)
Gyengeség
Fáradékonyság, állandó fáradtság érzése
Szájüreg-nyálkahártya aphthosus léziói
Fogzománc-hypoplasia
Anaemia: vas-, folsavhiány
Oedema
Hyposplenismus

Infertilitás
Ismétlődő abortusok
Ataxia
Gyermekkori növekedési zavar
Lezajlott rachitis jelei
Osteopenia, osteoporosis
Osteomalacia
Csontfájdalom
Arthralgia
Tetania
Dobverőujj
Depresszió

3. táblázat: Coeliakiához társuló betegségek

Bizonyított kapcsolat	Valószínűsített kapcsolat
Dermatitis herpetiformis	IgA-nephrophathia
1-es típusú diabetes mellitus	Alopecia areata
Autoimmun thyreoiditisek	Primer biliaris cirrhosis
Sjögren-szindróma	Primer szklerotizáló cholangitis
Szelektív IgA-hiány	Autoimmun hepatitisek
Recurrent aphthous stomatitis	Idiopathiás dilatativ cardiomyopathia
	Sclerosis multiplex
	Fibrotizáló alveolitis
	Asthma bronchiale
	IBD
	Cysticus fibrosis
	Sarcoidosis
	Down-kór
	Atopiás dermatitis

Magyarországi lehetőségek:

- Laboratóriumi rutinvizsgálatok
- Szerológia – anti-EMA, anti-tTG
- Biopszia, hisztológia
- Biocard gyorseszteszt

A Szolnoki Lisztérzékenyek Egyesülete felvállalta, hogy elvégzi ezt a prevenciós vizsgálatot. Biatorbágy Város Önkormányzata biztosította ennek a szűrővizsgálatnak az anyagi fedezetét és így október elején az óvodákban meg is történt a meghatározott korcsoport szűrése.

Óvoda	Szűrési korcsoport	Nem kérte	Hiányzó	Pozitív	IgA hiányos	Negatív
Csicsergő	78	7	3	1 fő	0	67
Pitypang	35	5	6	1 fő	0	23
Vadvirág	49	10	5	0	0	34
Legóvár	43	1	4	0	0	38
Meserét	90	6	5	3 fő	0	76
PÓTSZŰRÉS 1: 2012.10.26.	25 fő	1 fő	14 fő	1 fő	0	9 fő
PÓTSZŰRÉS 2: 2012.11.08.	14 fő	2 fő	2 fő	0	0	10 fő
Összesen:	295	32 fő	2 fő nem ide jár óvodába	6 fő	0	257 fő

Ebből a létszámból kiszűrt pozitív gyerekek száma: 6 fő

Korábban diagnosztizált coeliákiások száma ebben a korcsoportban: 3 fő

A coeliákia előfordulási gyakorisága ebben a korcsoportban: 1:43(országos átlag)

Biatorbágyi előfordulási gyakorisága ugyanebben a korcsoportban 1:25,5.

Ez az eredmény az országos adatokhoz viszonyítva nagyobb előfordulási gyakoriságot jelez. (településünkön minden 26. gyermek lisztérzékenységben szenved)

Biatorbágyon gondos és precíz védőnői ellátás folyik, így vállalkoztunk arra a feladatra, hogy a kiszűrt gyermekek anamnéziséét összehasonlíttuk különböző szempontok szerint az alábbi táblázatban.

Szemponatok	1.fiú	2.lány	3.lány	4.lány	5.fiú	6.fiú
Gestacios idő	37 hét	40 hét	39 hét	40 hét	40 hét	31 hét
Születési súly	3080 gr	3040 gr	3300 gr	3180 gr	4490 gr	1640 gr
Csak AT evett	6 hó	6 hó	6 hó	5 hó	6 hó	6 hét
Kapott-e tápszert	Nem	11 hó-2 évig	Nem	Nem	Nem	Milumil
Kapott-e pépet	Nem	Igen, nem tejalapút	Igen, nem tejalapút	Nem	Nem	Igen
Táplálék bevezetése	7 hó	6 hó	6 hó	5 hó	6 hó	5 hó
Glutén tartalmú étel bevezetése	8 hó	12 hó	8-9 hó	8 hó	9 hó	8 hó
Súlygörbe percentile	50 PC	5 hóig 75 PC, 12 hó 10 PC	3-25 PC	25 PC	50 PC	10 PC
Hosszgörbe percentil	50 PC	5 hóig 75 PC, 12 hó 10 PC	50 PC	50 PC	50 PC	50 PC
Székletproblémák	Nem	Nem	Székrekedés	Nem	Nem	Székrekedés
Hasfájás jelnetkezett-e	Nem	Nem	Gyakran	Ritkán	Gyakran	Nem
Anaemia	Nem	Nem	Nem	Nem	Nem	Igen
Bőrelváltozás	Nem	Nem	Érzékeny bőr	Nem	Nem	Ekcéma
Neurológiai eltérés	Nem	Nem	Fáradékony	Nem	Nem	Mozgásfejlesztés
Komolyabb megbetegedés	Nem	Nem	Nem	Nem	Nem	Nem
Családban autoimmun megbetegedés	Nem	Nem	Igen	Nem	nem	Nem

A táblázatból is látható, hogy meghatározó jelek nincsenek, amellyel a betegség előbb meghatározható lenne. 1 gyermek kivételével, mindegyik időre született, sokáig anyatejet kapott és a mellétáplálás bevezetése is módszertani levélnek megfelelően történt (jó az anya és védőnő compliance). Egy családban fordul elő olyan betegség, ami mellett nagyobb gyakorisággal fordulhat elő lisztérzékenység (cukorbetegség). A gyakori hasfájás, erre a korosztályra nagyon jellemző, az óvodások 90 % minden szomorúságát, bánatát, ill. figyelemfelhívását hasfájásban fejezi ki. Minden hasfájós gyermek nem lehet lisztérzékeny, de a szakember számára jelzés értékű lehet.

Kollégáimmal továbbra is felvállaljuk, hogy nem csak a kiszűrésben, hanem a gondozásban is segítségére leszünk a családoknak. A gyógyító munka kórházi háttérét a Heim Pál Gyermekkórház végzi. A szolnoki Egyesülettel egyeztetve már december illetve január folyamán egy beszélgetést szervezünk a kiszűrt gyermekek szüleinek, melynek célja, hogy közösen segítsük ezen családok megváltozott életvitelében felmerülő nehézségeket, átadva tapasztalatainkat.

Ezen felül egyeztettünk a Biatorbágyi Bölcsödében dolgozó dietetikussal, akivel közösen főzőtanfolyamokat szervezünk lisztmentes ételek elkészítésében, nemcsak elméleti, hanem gyakorlati szinten is.

Természetesen a kiszűrt gyermekek kivizsgálása még folyamatban van, de már van olyan, aki a boholybiopszián is túl van és sajnos igen markáns elváltozások (pl. nyálkahártya erózió) voltak már láthatóak, de az időben elvégzett szűrés következtében, már megkezdődhetett ezen kis betegek ellátása.

Az elért vizsgálatokról, illetve tapasztalatokról rendszerességgel tájékoztatjuk Biatorbágy Város Önkormányzatának Egészségügyi Bizottságát, melynek köszönhető városunk kis lakóinak egészségügyi felmérése.

Bízunk benne, a következő korosztályok is megkapják a szűrés lehetőségét, ezzel hozzájárulva az "Egészségesebb Biatorbágyért".

Köszönettel:

Dr. Száray Eszter
gyermekorvos

A programban aktívan részt vesznek:

Somkertné Simon Judit	védőnő
Orosz Ágnes	védőnő
Orosz Imréné Éva	védőnő
Kovács Nóra	védőnő
Ficsorné Ágnes	védőnő
Uzoni Bernadett	védőnő
Karsainé Dobos Éva	asszisztens

BIATORBÁGYI VÁROS
POLGÁRMESTERI HIVATAL

Érkeztetés száma: 17535 2012 NOV 0 5.

Iktatás ideje: T-72/6/2012

LISZTÉRZÉKENYSÉGI

SZŰRŐVIZSGÁLAT

BIATORBÁGY

2012.

**Biatorbágy Város
Önkormányzata**

**Tárgy: Beszámoló a lisztérzékenységi
szűrővizsgálat elvégzéséről
Szolnok, 2012. október 31.**

Tisztelt Képviselő Testület!

A Biatorbágy Város Önkormányzatával kötött szerződés értelmében a lisztérzékenységi szűrővizsgálatot elvégeztük, melyről a következőkben számolunk el:

- 2012. szeptember 10. A szülői beleegyező nyilatkozatok kiadása.
- 2012. október 1. A visszaérkezett szülői beleegyező nyilatkozatok alapján a szűrési időpontok egyeztetése a vezető óvónővel.
- 2012. október 9-10. A szűrővizsgálat elvégzése az óvodákban.
- 2012. október 26. Pótszűrés elvégzése az óvodákban.
- A projekt zárása.

A lisztérzékenység szűrővizsgálata Biocard™ gyorseszttel a város minden óvodájában megtörtént. - összesítő adatok a mellékletekben-

Az átadott adatok alapján az adott korcsoport átszűrtsége: 90%

Az adatok összehasonlíthatósága érdekében korcsoportbontást végeztünk. Ennek eredményeként a beiskolázás előtt álló nagycsoportos óvodások létszáma 151 fő. (2006. 06. 01.-2007. 05. 31.-ig született gyerekek)

Ebből a létszámból kiszűrt pozitív gyerekek száma: 5 fő

Korábban diagnosztizált coeliákiások száma ebben a korcsoportban: 3 fő

A szűrővizsgálatot nem igényelte ebben a korcsoportban: 18 fő

Ebben a korcsoportban az átszűrtség: 89%

A coeliákia előfordulási gyakorisága ebben a korcsoportban: 1:19

Ez az eredmény az országos adatokhoz viszonyítva nagyobb előfordulási gyakoriságot jelez.

A vizsgálati eredményről minden szülőnek adtunk tájékoztatást. A pozitív eredményt mutató gyermekek szüleit tanácsokkal ellátva, további vizsgálatokra irányítottuk.

A projekt teljes dokumentációját átadtuk a Dr. Pessek Szilvia, egészségügyi és kistérségi referensnek.

Tisztelettel:

Pusztai János

CÖDIMED Kft.
5000 Szolnok,
Hant út 34.

Adószám: 13663690-2-16
EU: HU 13663690

Biatorbágy
Lisztérzékenység szűrés
2012.
Óvodák

Óvoda	Szűrési korcsoport	Nem kérte	Hiányzó	Pozitív	IgA hiányos	Negatív
Csicsergő	78	7	3	1	0	67
Pitypang	35	5	6	1	0	23
Vadvirág	49	10	5	0	0	34
Legóvár	43	1	4	0	0	38
Meserét	90	6	5	3	0	76
Összesen:	295	29	23	5	0	238
PÓTSZŰRÉS: 2012.10.26.	25 fő	1 fő	14 fő	1 fő	0	9 fő

A pótszűrés után 253 fő gyermek szűrővizsgálata történt meg. A szűrővizsgálatról még hiányzó gyermekek száma 14 fő. Az ő vizsgálatukhoz szükséges tesztek szállítólevelen átadtuk Dr. Száray Eszter házi gyermekorvosnak.